

ВІДГУК

офіційного рецензента Фотіної Ганни Анатоліївни на дисертацію Допи Вячеслава Олександровича «Прогностично-діагностичні критерії ускладненого перебігу родів і післяродового періоду у корів та розробка комплексних лікувально-профілактичних заходів», що подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 21 «Ветеринарна медицина» за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина»

Актуальність теми дисертації. Відтворення великої рогатої худоби у значній мірі залежить від перебігу вагітності, родів та післяродового періоду. Розвиток патологій саме в ці періоди є передумовою недоотримання приплоду, а відтак і зниження продуктивності корів. Це в свою чергу призводить до значних економічних збитків аграрним підприємствам з виробництва молока.

Більшість авторів, що займалися цією проблематикою вказують на те, що хвороби корів, які виникають у транзитний період призводить до вибракування молодих тварин від 10% корів після другої лактації до 35% корів-первісток. Причинами вибракування, а відтак і економічних збитків є патології вагітності, родів та післяродового періоду. Так, відомо, що у першому триметрі вагітності корів під дією негативних факторів виникають ранні аборти (розорбції плодів), а на пізніх – плацентити, викидні та народження недоносків. Патології родів та післяродового періоду призводять до тривалої неплідності корів, що збільшує кількість днів неплідності, атому підвищує собівартість продукції тваринництва.

Часто причинами вибраковки корів-первісток є неправильно обраний час першого осіменіння, коли плід розвивається в організмі ще повністю несформованої телиці. Це, як стверджують більшість авторів призводить до порушення обмінних процесів, дисбалансу гормонів як під час вагітності, так і у післяродовий період. Отже, розробка нових методів

профілактики патологій вагітності, родів та післяродового періоду є актуальним.

Зв'язок з науковою тематикою. Проведені дослідження є частиною тематики кафедри акушерства та хірургії факультету ветеринарної медицини Сумського національного аграрного університету за темою «Система комплексних заходів по профілактиці і ліквідації неплідності та яловості корів і свиней та безпліддя дрібних тварин» (номер державної реєстрації U0114001902).

Наукова новизна і теоретичне значення дисертації одержаних результатів полягає у вивченні динаміки гострофазних білків під час критичних періодів вагітності та за післяродової патології. Проведено порівняльну характеристику патологічного перебігу родів та післяродового періоду гормонального профілю у корів за фізіологічного та паталогічного перебігу вагітності та його прогностичну цінність в діагностиці родової та післяродової патології. Підтверджено у виробничих умовах ефективність комплексного методу лікування корів із субінволюцією матки у із застосуванням Цебакталу, Процитолу, Цефтівіла та Естромаксу.

Практичне значення результатів дисертації полягає в тому, що проведені дослідження критичних періодів розвитку ембріона та плода у корів в конкретному господарстві, дали змогу встановити зв'язок між вагітністю та перебігом післяродового періоду у корів. Визначення білково-вуглеводних сполук у вагітних корів та в післяродовий період має діагностично-прогностичне значення. Дані, одержані при лікуванні корів препаратом Цефтівіл дають підставу рекомендувати його для застосування в господарствах тривалий час, оскільки резистентність патогенної мікрофлори до нього майже не розвивається. Після проведених досліджень господарствам рекомендовано застосовувати Естромаксу та Процитолу при підгострій формі субінволюції матки у корів.

Матеріали дисертації використовуються при вивченні курсу «Акушерство, гінекологія і біотехнологія розмноження сільськогосподарських тварин» на факультетах ветеринарної медицини Сумського національного аграрного університету.

Результати досліджень щодо діагностики, лікування та профілактики субінволюції матки впроваджені і широко використовуються в провідних молочних господарствах Сумської області України.

Основні результати, отримані особисто автором. Здобувачем встановлено, що найбільшу поширеність патологій вагітності у корів діагностували під час 5-ї вагітності. При цьому у корів на 7–8-у місяці вагітності рівень церулоплазміну зріс на 31,7% відносно другого критичного періоду. Концентрація серомукоїдів у корів сухостійного періоду перевищувала значення при попередніх термінах дослідження на 26,5%. Рівень сіалових кислот порівняно з другим критичним періодом зменшився на 45%. За наявності супутньої патології у корів рівень церулоплазміну зменшився на 11,5%, серомукоїдів на 37,5%. Концентрація сіалових кислот перевищувала показники корів з вагітністю без ускладнень на 28%. Найбільш виражені зміни в динаміці статевих стероїдів за перебігу вагітності з супутньою патологією відбувалися у третій критичний період. Так, рівень прогестерона збільшився в 1,5 разів, порівняно з перебігом вагітності без ускладнень. Концентрація естрадіола в третій критичний період знизилася на 30%, порівняно з показниками корів за фізіологічного перебігу вагітності. Автором самостійно виконано весь обсяг клініко-експериментальних досліджень. Лабораторні дослідження плазми крові від корів з метою визначення білково-вуглеводних сполук та церулоплазміну, статевих стероїдів та біохімічні дослідження крові проведені на кафедрах хірургії Сумського національного аграрного університету. Мікробіологічні дослідження проведені на базі Сумської державної міжрегіональної лабораторії

ветеринарної медицини. Аналіз та узагальнення одержаних результатів проведено за консультативної допомоги наукового керівника.

Аналіз звіту перевірки на плагіат з використанням програми Strike plagiarism вказує на те, що дисертаційна робота Допи Вячеслава Олександровича «Прогностично-діагностичні критерії ускладненого перебігу родів і післяродового періоду у корів та розробка комплексних лікувально-профілактичних заходів» є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень згідно постанови КМУ від 12.01.2022 № 44 п. 9. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Кількість наукових публікацій

Основні положення дисертації доповідалися та обговорювалися на:

засіданнях вченої ради при факультеті ветеринарної медицини Сумського НАУ протягом 2020–2023 рр

Міжнародна науково-практична конференція «Аграрний форум–2022» (Суми, 10-12 жовтня 2022),

Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми фізіології тварин», присвячена 100-річчю ювілею ректора Степана Васильовича Стояновського (Львів, 25–26 травня 2023 р.)

«Конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ» (Суми, 15-16 травня 2021 р.),

«Регіональні проблеми екології ветеринарної медицини» (Житомир, 2022 р),

За матеріалами дисертації опубліковано 7 наукових праць, у тому числі 1 – у науково-метричних базах (Scopus), 4 – у наукових фахових виданнях України, 1 – у матеріалах конференцій, 1 науково–методичні рекомендації.

7. Зауваження і побажання до змісту

1. У розділі 2.3. Назви мікроорганізмів варто було б виділити курсивом відповідно до вимог щодо оформлення дисертацій.

2. У розділі 3 Ви вказуєте про поширеність маститів, ендометритів, проте, на нашу думку, потрібно зазначати та диференціювати вид запалення – серозне, катаральне, гнійне, тощо.

3. Вважаємо недоречним у розділі «Власні дослідження» посилатися на роботи інших авторів та вказувати методи та методики досліджень.

4. З чим пов'язано збільшення кількості ускладнень вагітності у корів під час 5-ї вагітності?

5. У таблиці 3.2. Ви вказуєте індекс осіменіння. Чи є інформативним цей показник у даному випадку? Поясніть його зміну за наявності патології родів та післяродової патології.

6. З чим, на вашу думку пов'язане коливання рівня прогестерону у критичні періоди вагітності за наявності супутньої патології? Чи призводило це до абортів чи резорбції?

7. Чим був обумовлений вибір засобів для лікування хворих тварин? Охарактеризуйте запропоновані засоби.

Проте, не зважаючи на окремі незначні недоліки, дисертаційна робота справила позитивне враження. Виявлені нами окремі зауваження не є принциповими і не зменшують наукової цінності та проблемного значення дисертаційної роботи.

Відповідність дисертації спеціальності та профілю ради:

Дисертаційна робота Допи Вячеслава Олександровича «Прогностично-діагностичні критерії ускладненого перебігу родів і післяродового періоду у корів та розробка комплексних лікувально-профілактичних заходів», яка подана до захисту у спеціалізовану вчену раду на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 21 «Ветеринарна медицина» за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина» за своїми актуальністю, науково-теоретичним рівнем, основними результатами обґрунтованості, основними положеннями і

результатами опублікованими у фахових виданнях, новизна постановки та практичним значення відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та Постанові Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 341 від 21.03.2022. Зміст дисертації відповідає паспорту спеціальності.

**Рецензент, доктор ветеринарних наук,
професор кафедри ветсанекспертизи,
мікробіології, зоогієни та безпеки і
якості продуктів тваринництва
Сумського національного
аграрного університету**

Ганна Фотіна

ПІДПИС *Фотіна Г.*
ЗАСВІДЧУЮ
ПРОВІДНИЙ ФАХІВЕць
Ганна Фотіна

